

บทที่ 10 สงครามเย็นในยุโรป

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 นั้น เราอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ยุค คือ ยุคของความตึงเครียดและการแข่งขันกันระหว่างสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียต เรารู้จักกันในนามว่าสงครามเย็น (ค.ศ. 1945-1956) และยุคที่ 2 เป็นยุคคลายความตึงเครียดและการเผชิญหน้ากัน ระหว่างประเทศอภิมหาอำนาจทั้ง 2 ตั้งแต่ ค.ศ. 1956 จนถึงปัจจุบัน

สงครามเย็นเป็นการต่อสู้กันระหว่างมหาอำนาจในยุโรปตะวันตก ซึ่งมีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำและกลุ่มประเทศในยุโรปตะวันออกซึ่งมีสหภาพโซเวียตเป็นผู้นำ การต่อสู้กันนี้ทั้ง 2 ฝ่ายใช้วิธีการแทรกซึมบ่อนทำลายฝ่ายตรงกันข้าม โซเวียตมีวิธีการโดยการเข้าไปแทรกแซงกิจการภายในของประเทศต่าง ๆ สนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์ให้มีอำนาจทั่วโลก ในขณะที่สหรัฐอเมริกาทำการต่อต้าน เข้าไปช่วยเหลือเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศที่ด้อยพัฒนา เป็นการทำลายลัทธิคอมมิวนิสต์ และในบางครั้งก็เกิดเป็นสงครามในประเทศต่าง ๆ เช่นสงครามเกาหลี สงครามเวียดนาม และสงครามในตะวันออกกลาง เป็นต้น

สงครามเย็นเริ่มเมื่อโซเวียตเข้าไปมีอิทธิพลในกรีซและเตอร์กีเพื่อเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ ทำให้ความไม่พอใจให้แก่อังกฤษซึ่งยังต้องคุ้มครองประเทศทั้ง 2 อยู่ด้วย อังกฤษจึงขอความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา ประธานาธิบดีทรูแมน จึงประกาศหลักการทรูแมน (Truman Doctrine) เพื่อต่อต้านคอมมิวนิสต์

หลักการทรูแมน (Truman Doctrine)

เป็นหลักการของประธานาธิบดีทรูแมน แห่งสหรัฐอเมริกาซึ่งได้ประกาศใน ค.ศ. 1947 เป็นแผนการต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ที่เข้ามามีอิทธิพลในประเทศกรีซและเตอร์กี เป็นความช่วยเหลือที่สหรัฐอเมริกาต่ออังกฤษในการปราบลัทธิคอมมิวนิสต์ในดินแดนทั้ง 2 นั้น ประธานาธิบดีทรูแมน ได้ขออนุมัติเงินจากรัฐสภาเป็นจำนวน 400 ล้านดอลลาร์ เพื่อให้ความช่วยเหลือทางด้านกำลังทหาร และเศรษฐกิจ หลักการของทรูแมนนี้เป็นความช่วยเหลือแก่ประเทศอื่น ๆ ที่ถูกภัยคุกคามจากลัทธิคอมมิวนิสต์อีกด้วย หลังจากทีเตอร์กีและกรีซกำจัดอิทธิพลของพรรคคอมมิวนิสต์ออกไปแล้ว ก็ได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การนาโต้ ใน ค.ศ. 1952

แผนการมาร์แชล (Marshall Plan)

แผนการมาร์แชล เป็นแผนการที่จะต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์อีกแผนหนึ่ง สหรัฐอเมริกา

ดำริที่จะฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ในยุโรปเพื่อให้มีการกินดีอยู่ดี และไม่นิยมลัทธิคอมมิวนิสต์ อีกต่อไป ผู้ที่ริเริ่มแผนการนี้คือรัฐมนตรีต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา นาย จอร์จ ซี มาร์แชล (George C. Marshall) เริ่มวางนโยบายที่จะฟื้นฟูยุโรปเมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1947 โดยการให้ความช่วยเหลือด้านการเงินให้เงินกู้แก่ประเทศต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาประเทศ ส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยเหลือปรับปรุงการผลิต ในโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น

ตามแผนการนี้ ได้มีการประชุมประเทศต่าง ๆ ในยุโรป 26 ประเทศที่กรุงปารีส เพื่อจัดตั้งองค์การร่วมมือกันทางเศรษฐกิจของยุโรป (Organization of European Economic Co-operation) หรือ OEEC รัสเซียและประเทศบริวารปฏิเสธที่จะเข้าร่วมในแผนการนี้ด้วย สหรัฐอเมริกาใช้จ่ายเงินประมาณ 14 พันล้านดอลลาร์ ในระยะเวลา 4 ปี ซึ่งให้ผลดีตามเป้าหมาย เศรษฐกิจในยุโรปดีขึ้น ภาวะความเป็นอยู่ช่วยให้ประชาชนเสื่อมความนิยมลัทธิคอมมิวนิสต์ไป

นอกจากจะให้ความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจแล้ว แผนการนี้มาร์แชลยังให้รักษาความปลอดภัยให้แก่ชาติต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้การนำของสหรัฐอเมริกาอีกด้วย รัสเซียได้ทำการต่อต้านแผนการนี้ ได้จัดตั้งแผนการโมโลตอฟ (Molotov plan) ใน ค.ศ. 1949 เพื่อช่วยเหลือทางเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศยุโรปตะวันออก

สนธิสัญญาองค์การป้องกันแอตแลนติกเหนือ (North Atlantic Treaty Organization)

สนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือหรือองค์การนาโต้ (Nato) เป็นความร่วมมือกันระหว่างประเทศยุโรปตะวันตก 5 ประเทศได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ และลักเซมเบิร์ก ในอันที่จะป้องกันภัยจากคอมมิวนิสต์ไม่ให้รุกเข้ามาในยุโรปตะวันตก การประชุมครั้งนี้จัดให้มีที่กรุงบรัสเซลในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1948 ที่ประชุมตกลงให้มีการป้องกันร่วมกันเป็นเวลา 50 ปี สภาคองเกรสแห่งสหรัฐอเมริกาให้คำรับรองในข้อตกลงนี้และสหรัฐอเมริกาก็ได้เข้ามาเป็นสมาชิกขององค์การนี้ด้วย ตั้งแต่นั้นมาความสัมพันธ์ระหว่างรัสเซียกับประเทศตะวันตกก็ทวีความตึงเครียดยิ่งขึ้น ในเดือนเมษายน ค.ศ. 1949 ได้มีการประชุมกันอีกครั้งหนึ่งที่กรุงวอชิงตัน ประเทศที่เข้าร่วมประชุมด้วย ได้แก่ เบลเยียม ฮอลันดา ลักเซมเบิร์ก ฝรั่งเศส เดนมาร์ก แคนาดา อิตาลี อังกฤษ โปรตุเกส นอร์เวย์ และสหรัฐอเมริกา เป็นการลงนามในข้อตกลงร่วมกัน และจะต่อสู้การรุกรานของรัสเซีย กรีซและเตอร์กีเข้าร่วมเป็นสมาชิกใน ค.ศ. 1952 เยอรมนีตะวันตกเข้าร่วมใน ค.ศ. 1955 สนธิสัญญาฉบับนี้เป็นข้อตกลงเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยในบริเวณแอตแลนติกเหนือ ประเทศสมาชิกจะร่วมกันป้องกันชาติที่ถูกรุกราน

ใน ค.ศ. 1949 สหรัฐอเมริกามิ้งบประมาณ 4 พันล้านดอลลาร์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางด้านอาหาร และการซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ ในการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางไว้

รัสเซียได้แสดงตนเป็นปฏิปักษ์ต่อการจัดตั้งองค์การนี้และประกาศว่าเป็นองค์การที่ขัดต่อกฎบัตรสหประชาชาติและเป็นปฏิปักษ์ต่อรัสเซียแต่มหาอำนาจทางตะวันตกได้แถลงว่าเป็นองค์การที่วาดด้วยการป้องกัน ไม่ใช่เป็นการรุกราน ดังนั้นจึงไม่ขัดต่อกฎบัตรสหประชาชาติ รัสเซียจึงทำการตอบโต้ โดยจัดการประชุมประเทศยุโรปตะวันออกร่วมกันทำสนธิสัญญาป้องกันวอซอ (Warsaw)

องค์การนาโต้ เป็นองค์การที่มีประสิทธิภาพทางทหารประกอบด้วยกองทัพอากาศ และการจัดตั้งอาวุธนิวเคลียร์ มีการคมนาคมที่สะดวกในการประสานงานติดต่อในหน่วยงานต่าง ๆ ผู้บัญชาการทหารสูงสุดมีอำนาจควบคุมกองทัพ 15 ชาติ

ในปลายปี 1952 ประเทศสมาชิกขององค์การนาโต้ได้จัดให้มีการประชุมกันเกี่ยวกับความก้าวหน้าของรัสเซียในการสร้างจรวดขีปนาวุธและดาวเทียมซึ่งจะมีผลก้าวหน้ามากกว่าองค์การนาโต้ และที่ประชุมได้พิจารณาปัญหาอัลจีเรีย ไชปรัส และตะวันออกกลาง

ผลของการประชุม สหรัฐอเมริกาได้จัดหากำลังจรวดและอาวุธนิวเคลียร์เพื่อป้องกันการรุกรานจากยุโรปตะวันออก รวมทั้งการเจรจากับรัสเซียเกี่ยวกับการลดอาวุธ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สนับสนุนการค้าระหว่างประเทศ และความร่วมมือทางด้านวิทยาศาสตร์ และวิชาการต่าง ๆ

ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการเมือง

ใน ค.ศ. 1946 ประเทศในกลุ่มเบนลักซ์ (Benelux) ได้แก่เบลเยียม ลักเซมเบิร์ก เนเธอร์แลนด์ สนับสนุนให้มีการค้าเสรียกเลิกกำแพงภาษี และใน ค.ศ. 1950 กลุ่มประเทศเบนลักซ์ อิตาลี ฝรั่งเศสและเยอรมนีตะวันตกได้ร่วมกันจัดตลาดรวมเพื่อขายถ่านหินและเหล็กโดยไม่ต้องเสียภาษี ประเทศเหล่านี้ได้ร่วมลงนามในสนธิสัญญาเมื่อ ค.ศ. 1957 คือ สมาคมเศรษฐกิจยุโรป (The European Economic Community) นอกจากนี้ยังมีความร่วมมือกันระหว่างประเทศจัดตั้งกลุ่มสหภาพยุโรป (Council of Europe) เป็นความร่วมมือทางการเมือง มีประเทศสมาชิกจากสมาชิกตลาดรวมยกเว้น สวิสเซอร์แลนด์ โปรตุเกส และออสเตรีย ในปีเดียวกันนี้เองก็ได้มีองค์การพลังงานปรมาณูของยุโรป (European Nuclear Energy Agency) เพื่อร่วมมือสนับสนุนการใช้พลังงานปรมาณูเพื่อสันติ องค์การนี้ประกอบด้วย กลุ่มประเทศองค์การตลาดรวม อังกฤษ ไอร์แลนด์ และประเทศอื่น ๆ อีก

ใน ค.ศ. 1948 ยูโกสลาเวียแยกตัวเองออกจากบริวารของรัสเซีย มีนายพลตีโต้ (Tito) ปกครองประเทศตามระบอบเผด็จการ สหรัฐอเมริกาเข้าช่วยเหลือโดยจัดกองทัพของยุโรปตะวันตกคุ้มครอง ยูโกสลาเวียให้พ้นจากการรุกรานของรัสเซีย และในระหว่าง ค.ศ. 1948-1955 ยูโกสลาเวียหันมาร่วมมือกับมหาอำนาจตะวันตกและได้รับความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาให้กู้เงินมาพัฒนาประเทศ

ยูโกสลาเวียได้ใช้เงินบำรุงกองทัพให้เข้มแข็ง ใน ค.ศ. 1955 ครุสเชฟผู้นำรัสเซียต้องการที่จะให้ ยูโกสลาเวียกลับมาเป็นบริวารของรัสเซียตามเดิม แต่การดำเนินนโยบายการทูตของรัสเซียไม่ได้ผล ยูโกสลาเวียยังคงภักดีต่อมหาอำนาจตะวันตกเหมือนเดิม

สเปนไม่ได้รับความช่วยเหลือจากแผนการณ์มาร์แชล และไม่ได้เป็นสมาชิกขององค์การนาโต้ แต่สหรัฐอเมริกาให้เงินกู้แก่สเปน นายพลฟรังโก ได้นำเงินกูนันั้นมาพัฒนาประเทศทางด้าน การเศรษฐกิจและการทหารใน ค.ศ. 1953 สร้างฐานทัพอากาศและฐานทัพเรือ และใน ค.ศ. 1955 สเปนได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติเป็นแรงช่วยในความร่วมมือกันป้องกันยุโรป

สงครามเย็นนอกยุโรป

ในการทำสงครามเย็นนั้นประเทศมหาอำนาจทั้ง 2 ฝ่ายพยายามทำการโฆษณาชวนเชื่อ และการสร้างชื่อเสียงในความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์ เช่นการสร้างจรวด และดาวเทียม เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการโฆษณาหาเสียง จากการส่งข่าวทางสถานีวิทยุ การบริการใหม่ ๆ การใช้ห้องสมุด และการเรียกร้องความนิยมจากนานาชาติ

การที่สหรัฐอเมริกาเข้าไปช่วยเหลือเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ในยุโรปและกีดกันลัทธิ คอมมิวนิสต์ออกไปนั้น ทำให้ความตึงเครียดไม่จำกัดเฉพาะในยุโรปเท่านั้น แต่ยังกระจายไปทั่วโลก และเกิดเป็นสงครามเย็นในเขตต่าง ๆ เช่น สงครามเย็นในตะวันออกกลางเกิดจากการที่ประเทศ มหาอำนาจตะวันตกและตะวันออกเข้าไปแทรกแซงกิจการภายในของประเทศต่าง ๆ จนเกิดวิกฤตการณ์ ในตะวันออกกลางใน ค.ศ. 1958 สหรัฐอเมริกาต้องการรักษาผลประโยชน์ของตนในตะวันออกกลาง และพยายามกำจัดรัสเซียออกไปจากดินแดนแถบนี้ สหรัฐอเมริกาให้เงินช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจ ในตะวันออกกลาง ในขณะที่เดียวกันรัสเซียก็เข้าไปมีอิทธิพลในตะวันออกกลางมากขึ้น รัสเซียให้ความช่วยเหลือทางด้าน การผลิตอาวุธและฝึกหัดทหารให้แก่อียิปต์ และรัสเซียประกาศจะให้ความช่วยเหลือแก่ประธานาธิบดีนัสเซอร์ (Nasser) แห่งอียิปต์ในการรวมชาติอาหรับ ซึ่งประกอบด้วย อียิปต์ อิรัก จอร์แดน ซีเรีย ซาอุดีอาระเบีย เลบานอน เยเมน ซูดาน และลิเบีย เมื่อรวมกันเป็น สันนิบาตอาหรับ (Arab League) เป็นเครื่องมือของรัสเซียในการต่อต้านยุโรปตะวันตก

สหรัฐอเมริกาและมหาอำนาจตะวันตกปฏิเสธที่จะให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่อียิปต์ ในการสร้างเขื่อน อัสวาน (Aswan) จากแม่น้ำไนล์ นัสเซอร์ประกาศยึดคลองสุเอซเป็นของอียิปต์ อังกฤษและฝรั่งเศสมีหุ้นในการขุดคลองนี้ด้วย ได้เข้าโจมตีอียิปต์ใน ค.ศ. 1956 โดยมีอิสราเอล เข้าร่วมด้วย กองทัพอียิปต์พ่ายแพ้ อังกฤษ ฝรั่งเศสและอิสราเอล ต้องถอนทหารออกไปตามมติ ขององค์การสหประชาชาติ เป็นเหตุให้อียิปต์ยังคงมีอำนาจมากขึ้น

มหาอำนาจตะวันตกให้การสนับสนุนอิสราเอลซึ่งเป็นศัตรูสำคัญของกลุ่มประเทศอาหรับ

อิสราเอลรับวัฒนธรรมใหม่ ๆ จากตะวันตก และขยุยอำนาจเข้าไปในคลองสุเอซเมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. 1956 เพื่อเป็นการตอบโต้อียิปต์ แต่สหประชาชาติสั่งให้อิสราเอลถอนทหารออกไปจากบริเวณ คลองสุเอซ

สงครามเย็นในเขตตะวันออกไกล ได้แสดงการรบอย่างเปิดเผยที่เห็นได้ชัดคือสงครามเกาหลี เกาหลีเหนือรุกล้ำเขตเกาหลีใต้ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1950 เป็นการกระทำของฝ่ายคอมมิวนิสต์เพื่อสร้างความตึงเครียดในบริเวณตะวันออกไกล สหรัฐอเมริกาเข้าสนับสนุนเกาหลีใต้ ร่วมมือกับมหาอำนาจ ตะวันตกทำสงครามขับไล่ผู้รุกรานให้ถอยร่นไป และลงนามในสนธิสัญญาสงบศึกใน ค.ศ. 1953

สหรัฐอเมริกาได้ลงนามในข้อตกลงเพื่อรักษาความปลอดภัยร่วมกันกับประเทศต่าง ๆ เช่น ฟิลิปปินส์ เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น และจีนคณะชาติ และได้จัดตั้งองค์การสนธิสัญญาเอเชียอาคเนย์ (Southeast Treaty Organization) หรือ SEATO ใน ค.ศ. 1954 นอกจากนี้ สหรัฐอเมริกายังให้ความช่วยเหลือทางการทหาร การช่วยเหลือทางเทคนิคแก่ประเทศที่ด้อยพัฒนา แต่ประเทศบางประเทศในตะวันออกไกล เช่น อินเดียและพม่ามีนโยบายรักษาความเป็นกลาง

สงครามเย็นในตะวันออกไกลที่เห็นได้ชัดคือสงครามเวียดนาม ระหว่างเวียดนามเหนือและเวียดนามใต้ รัสเซียเข้าสนับสนุนเวียดนามเหนือ และสหรัฐอเมริกาเข้าช่วยเวียดนามใต้ และในสมัย ประธานาธิบดีเคนเนดี สหรัฐอเมริกาได้ลงนามในสนธิสัญญาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางทหารและ เศรษฐกิจกับเวียดนามใต้ และสหรัฐอเมริกาคงส่งทหารเข้ามาช่วยเวียดนามใต้ในระหว่างสงคราม

การสงครามรุนแรงมากขึ้นในสมัยประธานาธิบดีจอห์นสัน สหรัฐอเมริกาคงสูญเสียทหาร และเงินมากในการสงครามครั้งนี้ ทำให้ชาวอเมริกันไม่พอใจ และเพื่อให้สงครามยุติลงโดยเร็ว ใน ค.ศ. 1968 ได้มีการประชุมผู้แทนของสหรัฐอเมริกา เวียดนามใต้ เวียดนามเหนือ ที่กรุงปารีส แต่การประชุมครั้งนี้ไม่เป็นที่ตกลงกันได้ ในสมัยที่นิกสันเป็นประธานาธิบดี ก็ยังได้มีการเจรจาดตกลงกับฝ่ายคอมมิวนิสต์ เพื่อให้เกิดสันติภาพในเวียดนาม การเจรจาเริ่มใน ค.ศ. 1966 - 1970 ฝ่ายสัมพันธมิตรต้องการให้มีการถอนทหารออกจากเวียดนาม และในที่สุดสหรัฐอเมริกาก็จำเป็นต้องถอนทหารออกไป เพื่อให้สงครามยุติโดยเร็วที่สุด

บทสรุป

สงครามเย็นในยุโรปเริ่มขึ้นใน ค.ศ. 1953 เกิดจากความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างประเทศอภิมหาอำนาจทั้ง 2 คือสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียต ความตึงเครียดที่เกิดขึ้นทำให้การดำเนินนโยบายการต่างประเทศขัดกัน และต่างฝ่ายก็พยายามใช้วิธีการแทรกซึมและบ่อนทำลายฝ่ายตรงกันข้าม สหรัฐอเมริกาไม่พอใจที่รัสเซียมีอิทธิพลมากและยึดครองประเทศต่าง ๆ ในยุโรปตะวันออก รัสเซียเองก็ไม่พอใจที่สหรัฐอเมริกาเพิ่มฐานทัพอากาศและฐานทัพเรือมากขึ้น รัสเซียต้องการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ออกไปทั่วโลก ในขณะที่สหรัฐอเมริกาเข้าไปต่อต้านอย่างแข็งขัน การเจรจาทางการทูตของทั้ง 2 ฝ่ายไม่จริงจังต่อกัน เป็นการแสดงออกของสงครามเย็น ยุคสำคัญคือระหว่าง ค.ศ. 1948-1949 เป็นระยะเวลาที่ประเทศมหาอำนาจทั้ง 2 ฝ่ายเข้ายึดครองเยอรมนี และมีปัญหาการขัดแย้งกันดังกล่าวมาแล้ว

แผนการต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ของสหรัฐอเมริกาคือแผนการช่วยเหลือฟื้นฟูเศรษฐกิจในยุโรปภายหลังสงคราม ได้แก่แผนการมาร์แชล (Marshall) หลักการของประธานาธิบดีทรูแมน (Truman Doctrine) การจัดตั้งองค์การนาโต้ (NATO) เป็นต้น

สหภาพโซเวียตพยายามเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ของตนไปทั่วโลก และประสบความสำเร็จในประเทศจีน หลังจากที่ยินเป็นคอมมิวนิสต์แล้ว กลุ่มประเทศตะวันออกเข้มแข็งขึ้น ประเทศมหาอำนาจแสดงบทบาทของสงครามเย็นที่เห็นได้ชัดคือ สงครามเกาหลีที่เกิดขึ้นใน ค.ศ. 1950 เป็นสงครามระหว่างเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ สงครามเริ่มเมื่อคอมมิวนิสต์เกาหลีเหนือรุกรานเกาหลีใต้ ซึ่งมีสหรัฐอเมริกาคอยคุ้มครองอยู่ สหประชาชาติลงโทษผู้รุกราน และจัดกองทัพในนามของสหประชาชาติ ทำสงครามต่อสู้ผู้รุกราน คือเกาหลีเหนือซึ่งมีสหภาพโซเวียตหนุนหลังอยู่ สงครามสงบลงเมื่อนายพลแม็ค อาร์เธอร์ (Mac Arthur) ผู้บัญชาการกองทัพอเมริกาหันเข้าโจมตีประเทศจีน ซึ่งช่วยเหลือเกาหลีเหนืออย่างเปิดเผย เมื่อตุลาคม ค.ศ. 1950 ในที่สุดสงครามเกาหลีสิ้นสุดลงใน ค.ศ. 1953

หลังจากที่สตาลินถึงแก่กรรมเมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. 1953 แล้วมีนโยบายการต่างประเทศเปลี่ยนไป ครุสเชฟ ผู้นำรัสเซียได้ประกาศว่า ทั้งประเทศทุนนิยมและสังคมนิยมสามารถพัฒนาประเทศได้อย่างสงบ ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียตเป็นการตกลงเกี่ยวกับปัญหา คิวบา เวียดนาม และตะวันออกไกล

สำหรับปัญหาคิวบานั้น เกิดขึ้นใน ค.ศ. 1959 รัฐบาลคิวบาได้รับการสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกา ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1959 Fidel Castro ได้เป็นหัวหน้าต่อต้านรัฐบาล เขาได้รับความสนับสนุนจากรussia ครุสเชฟต้องการให้คิวบาเป็นแนวต่อต้านสหรัฐอเมริกาภายใต้การนำของ

ประธานาธิบดีเคนเนดี

ปัญหาเวียดนาม เกิดจากการที่สหรัฐอเมริกาเข้าไปสนับสนุนเวียดนามใต้ ให้ความช่วยเหลือทางด้านการเงินและอาวุธ เพื่อต่อต้านเวียดนามเหนือ การสงครามในเวียดนามเหนือครั้งที่ 2 ได้เริ่มขึ้นใน ค.ศ. 1965 รัสเซียเข้าช่วยเหลือเวียดนามเหนือ

ปัญหาตะวันออกไกล เป็นปัญหาที่เกี่ยวกับอาหรับและอิสราเอล เริ่มใน ค.ศ. 1948 ชาวอาหรับประกอบด้วย อียิปต์ จอร์แดน ซีเรีย อิรัก และลิเบีย ต้องการขับไล่ชาวยิวออกไปจากปาเลสไตน์ จนเกิดการปะทะกันขึ้น สงครามเกิดขึ้น 3 ครั้งใหญ่ ๆ คือใน ค.ศ. 1948, ค.ศ. 1956 และ ค.ศ. 1967 สหรัฐอเมริกาให้การสนับสนุนอิสราเอล แต่รัสเซียให้การสนับสนุนอาหรับ

ในขณะที่สหรัฐอเมริกามีโครงการช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศในยุโรปตะวันตกนั้น สหภาพโซเวียตก็ได้จัดการประชุมร่วมกับประเทศต่าง ๆ ในยุโรปตะวันออก เพื่อจัดตั้งสนธิสัญญาป้องกันนอร์ธอร์ เป็นการป้องกันทางทหารในบรรดาประเทศยุโรปตะวันออก

นอกจากนี้ประเทศมหาอำนาจทั้ง 2 ฝ่าย ยังให้ความช่วยเหลือแก่โลกที่ 3 คือ ประเทศที่ด้อยพัฒนา เช่น ประเทศต่าง ๆ ในแอฟริกาและเอเชีย ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ปัญหาประชากรเพิ่มขึ้น ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษา สังคม ที่อยู่อาศัย การขาดทรัพยากรธรรมชาติและขาดความรู้ทางวิชาการในการพัฒนาประเทศ เป็นต้น ฝรั่งเศสให้ความช่วยเหลือทางด้านวัตถุแก่ประเทศในแอฟริกาที่พูดภาษาฝรั่งเศส โดยส่งผู้เชี่ยวชาญไปช่วยเหลือในการพัฒนาประเทศต่าง ๆ สหรัฐอเมริกา สหภาพโซเวียตและประเทศมหาอำนาจอื่น ๆ ก็ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศในแอฟริกา ตะวันออกไกล ตะวันออกกลาง และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ความช่วยเหลือนี้เป็นไปในรูปขององค์การระหว่างประเทศ

คำถามทบทวน

1. จงกล่าวถึงบทบาทของสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียตในประเทศต่าง ๆ เพื่อเป็นพยานหลักฐานในการทำสงครามเย็น
2. ประเทศมหาอำนาจให้ความช่วยเหลือประเทศที่ด้อยพัฒนาอย่างไรบ้าง
3. สงครามเย็นในยุโรปมีผลสะท้อนต่อประเทศต่าง ๆ ในโลกอย่างไร